

Zvláštní zasedání Valného shromáždění k celkovému posouzení a vyhodnocení plnění závěrů konference Habitat II

New York, 6. – 8. červen 2001

DEKLARACE O MĚSTECH A OSTATNÍCH LIDSKÝCH SÍDLECH V NOVÉM MILÉNIU

My, zástupci vlád, řídíce se záměry a zásadami Charty Spojených národů, jež jsme se sešli na tomto zvláštním zasedání Valného shromáždění abychom celkově posoudili a vyhodnotili plnění Agendy Habitat, seznámení se s pokrokem a identifikováním překážek a nově vznikajících problémů. Potvrzujeme svou vůli a závazek plně realizovat Istanbulskou deklaraci a program Habitat a přijímáme rozhodnutí o dalších iniciativách v duchu Deklarace k novému miléniu. Istanbulská deklarace a Agenda Habitat zůstanou základním rámcem udržitelného rozvoje osídlení v nadcházejících letech.

Z těchto důvodů:

A. Obnovujeme závazky přijaté na konferenci Spojených národů o lidských sídlech (Habitat II)

1. Potvrzujeme, že v centru naší pozornosti s ohledem na trvale udržitelný rozvoj jsou lidé. Ti jsou smyslem našich opatření v rámci realizace Agendy Habitat.

2. Rádi bychom zdůraznili, že prožíváme zvláštní období rozvoje osídlení, kdy polovina ze šesti miliard lidí bude žít ve velkých městech a svět čelí nevídanému růstu městského obyvatelstva, především v rozvojovém světě. Rozhodnutí, jež nyní přijímáme, budou mít dalekosáhlé následky. S velkým důrazem upozorňujeme na to, že každý čtvrtý člověk světového městského obyvatelstva žije pod hranicí chudoby. V mnoha městech, jež čelí rychlému růstu, problémům životního prostředí a pomalé rychlosti ekonomického rozvoje, nebylo možné splnit požadavky na vytváření dostatečného počtu pracovních míst, poskytování přiměřeného bydlení a uspokojování základních potřeb občanů.

3. Znovu zdůrazňujeme, že venkovské a městské oblasti jsou ekonomicky, sociálně a ekologicky nezávislé a že velká i malá města jsou motory růstu přispívajícími k rozvoji venkovského i městského osídlení. Polovina světového obyvatelstva žije ve venkovských oblastech, přičemž v Asii a Africe obyvatelstvo žijící ve venkovských oblastech tvoří většinu. Pro všechny země je velmi důležité integrované územní plánování a vyvážená pozornost věnovaná životním podmínkám na venkově i ve městech. Je třeba plně využívat všech výhod vyplývajících z vazeb mezi venkovskými a městskými oblastmi, udělováním přiměřené pozornosti jejich různým ekonomickým, sociálním a ekologickým požadavkům. Při řešení městské chudoby je rovněž důležité vymýtit venkovskou chudobu a zlepšit životní podmínky, jakož i vytvořit pracovní místa a vzdělávací příležitosti na vesnicích a v malých a středních městech ve venkovských oblastech.

4. Znovu potvrzujeme své odhodlání řešit na všech úrovních zhoršování podmínek životního prostředí, jež ohrožuje zdraví a kvalitu života miliard lidí. Některé aktivity na místní úrovni, jež degradují životní prostředí, mají dopad na globální úroveň a musí být řešeny v kontextu osídlení.

5. Znovu potvrzujeme cíle a zásady přiměřeného bydlení pro všechny a trvale udržitelného rozvoje lidských sídel v urbanizujícím se světě, uvedené v Programu Habitat¹⁾, jež tvoří základ našich závazků.

6. Obnovujeme a potvrzujeme své závazky uvedené v programu Habitat týkající se přiměřeného bydlení pro všechny, trvale udržitelného osídlení, zrovnoprávnění a účasti všech obyvatel, rovnosti pohlaví, financování bydlení a osídlení, mezinárodní spolupráce a hodnocení pokroku.

B. Vítajíce pokrok v realizaci programu Habitat

7. Schvalujeme úsilí vlád na všech úrovních, Spojených národů, ostatních mezivládních organizací a partnerů programu Habitat, jakož i úsilí výkonného ředitele Centra OSN pro osídlení (Habitat) a vítáme dosud dosažený pokrok v realizaci programu Habitat. S uspokojením konstatujeme národní a regionální zprávy o realizaci Agendy Habitat²⁾ a zprávu výkonné ředitelky Střediska OSN pro lidská sídla (Habitat) o přezkoumání a hodnocení pokroku dosaženého v realizaci programu Habitat (A/S-25/3), přihlížející ke konkrétním prioritám a cílům každého regionu, v souladu s právním rámcem a národní politikou každé země.

8. Vítáme rozhodnutí Komise pro lidská práva přijaté na jejím padesátém šestém zasedání o tom, že zvláštní zpravodaj, jehož mandát se zaměří na přiměřené bydlení jako součást práva na přiměřenou životní úroveň, v rámci tohoto mandátu zahájí pravidelný dialog a bude projednávat možné oblasti spolupráce s vládami, příslušnými orgány Spojených národů, specializovanými agenturami a mezinárodními organizacemi v oblasti práv bydlení, včetně Centra OSN pro osídlení (Habitat), nevládních organizací a mezinárodních finančních institucí, a předloží doporučení týkající se realizace práv příslušejících jeho mandátu.

9. Rovněž s uspokojením konstatujeme rostoucí uvědomění potřeby řešit integrovaným způsobem chudobu, bezdomovectví, nezaměstnanost, absenci základních služeb, sociální vyloučení žen a dětí a marginalizovaných skupin, včetně domorodých komunit, a sociální fragmentaci, za účelem dosažení lepšího, pohodlnějšího a komplexnějšího osídlení v celosvětovém měřítku. Vlády, mezinárodní organizace a členové občanské společnosti vynakládají nepřetržité úsilí na řešení těchto problémů.

10. Zaznamenali jsme rozvoj integrovaných participativních přístupů k environmentálnímu plánování a řízení rozvoje měst s ohledem na realizaci programu Agenda 21. V tomto ohledu vítáme podporu mechanismů konzultací a partnerských vztahů mezi zainteresovanými osobami poskytovanou mnohými vládami, za účelem zpracování a realizace místních plánů životního prostředí a místních iniciativ v rámci programu Agenda 21.

11. Vítáme rostoucí ekonomickou roli velkých i malých měst v našem globalizujícím se světě a pokrok dosažený při vytváření partnerských vztahů mezi veřejným a soukromým sektorem a posilování malých podniků a mikropodniků. Velká i malá města mají potenciál k tomu, aby maximalizovala výhody a kompenzovala negativní důsledky globalizace. Dobře řízená města mohou poskytovat ekonomické prostředí schopné vytvářet pracovní místa a nabízet rozmanité zboží a služby.

12. Vítáme dosud vynaložené úsilí mnoha rozvojových zemí při provádění decentralizace řízení měst jako prostředku upevňování působení místních samospráv při realizaci programu Habitat.

13. Rovněž vítáme podíl národních a jiných vlád, jež nesou základní odpovědnost za realizaci programu Habitat prostřednictvím svých právních předpisů, politiky a programů.

14. Oceňujeme důležitý podíl místních samospráv na celém světě na realizaci programu Habitat prostřednictvím soustředěného úsilí a upevňování partnerských vztahů mezi veřejnými správami na všech úrovních, jež vedly ke zlepšení stavu osídlení, včetně zlepšení řízení měst. Pro prevenci korupce a podporu veřejných zájmů je nezbytná široká účast obyvatel na rozhodování, spolu s odpovědností, jednoduchostí postupů a transparentností. V tomto ohledu jsme zaznamenali s uspokojením vzrůstající prioritu udělovanou realizaci programu Habitat a zásadám dobrého řízení na všech úrovních.

15. Uznáváme důležitou práci poslanců na celém světě zajišťovanou v oblasti bydlení při realizaci programu Habitat. Zároveň jim doporučujeme, aby pokračovali v podpoře realizace tohoto programu.

16. Uznáváme, že celkový dopad nové strategické vize Střediska OSN pro lidská sídla (Habitat) a jeho důraz na dvě globální kampaně zaměřené na bezpečnou držbu a řízení měst jsou strategickými vstupními body účinné realizace programu Ha-

bitat, zvláště pro řízení mezinárodní spolupráce v oblasti přiměřeného bydlení pro všechny a udržitelného rozvoje osídlení. V tomto ohledu vítáme ustavení Poradního výboru místních samospráv a vyjadřujeme své ocenění jeho podílu na práci Centra OSN pro osídlení (Habitat) a přípravě zvláštního zasedání Valného shromáždění.

C. Uznávající nedostatky a překážky

17. Všímáme si s velkými obavami současných podmínek osídlení na celém světě, zvláště podmínek uvedených v třetí *Globální zprávě o osídlení* z roku 2001. Ačkoli vlády a jejich partneři v rámci programu Habitat pokračovali v úsilí zaměřeném na plnění svých závazků, základní překážkou zůstává široce rozšířená chudoba a podmínky životního prostředí v mnoha zemích, které vyžadují podstatné zlepšení. Většina lidí žijících v chudobě dosud postrádá právní jistotu držby svých obydlí, zatímco jiní lidé postrádají dokonce základní přístřeší. Proto dosud trvají vážné překážky udržitelného rozvoje osídlení.

18. Konstatujeme s obavami, že jednou za základních překážek realizace programu Habitat je rozpor mezi závazky přijatými v Istanbulu a politickou vůlí je plnit. Rovněž jsme si vědomi nedostatků v oblasti veřejné informovanosti a zvyšování uvědomění.

19. Uznáváme, že vážná finanční omezení vedou k akutním problémům přiměřeného přístřeší, bydlení a lidských sídel v zemích, jež jsou zaplavovány uprchlíky v důsledku pokračujících konfliktů, umělých a přírodních katastrof a jiných pohrom, k nimž dochází v sousedních zemích.

20. Jsme si vědomi nedostatků v politikách poskytování přístřeší, bydlení a politikách rozvoje měst, jež omezují možnosti participace a partnerství a činí obtížné při promítnutí nejlepších příkladů do tvorby dobrých politik. Jsme rovněž hluboce znepokojeni tím, že mnoho žen se dosud plně neúčastní všech sfér života společnosti na základě rovnosti, přičemž současně trpí ve větší míře důsledky chudoby.

21. Rovněž jsme si vědomi skutečnosti, že proces urbanizace ve světě vedl k soustředění obyvatel v metropolích, jež přesahují administrativní hranice původních měst, rozšiřují se na dvě nebo více správních jednotek, mají místní samosprávy s různými pravomocemi a prioritami a trpí absencí koordinace.

22. Uznáváme hlavní překážky, jež brání účinnému fungování trhu s pozemky a trhu s domy a byty zajišťujícími přiměřenou nabídku bydlení. Opatření doporučená v par. 76 programu Habitat dosud nebyla plně realizována.

23. Zjistili jsme značné překážky spojené s omezenými ekonomickými, technologickými a institucionálními kapacitami na všech úrovních vlády a správy, zvláště v rozvojových a nejméně rozvinutých zemích. Uznáváme absenci komplexních a všezahrnujících politik pro instituce, zaměřené na budování kapacit a vytváření jejich sítí.

24. Rovněž jsme identifikovali omezení ekonomických politik a finančních trhů na všech úrovních, jež v mnoha zemích brání mobilizaci přiměřených zdrojů za účelem uspokojování potřeb udržitelného osídlení.

25. Uznáváme, že pro financování bydlení a sídel jsou rozhodující mobilizace domácích zdrojů a správná národní politika. Ačkoli vlády nesou základní odpovědnost za realizaci programu Habitat, stejně nezbytná je mezinárodní podpora. S politováním konstatujeme, že mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje bydlení a osídlení se od roku 1996 podstatným způsobem nezvýšila, což je trvalá příčina našeho znepokojení. Rovněž s politováním konstatujeme, že mnoho zemí nebylo schopno dostatečným způsobem využít tržních mechanismů na podporu svých finančních potřeb na rozvoj bydlení a osídlení.

26. Uznáváme, že existuje nerovný přístup k informačním a komunikačním technologiím, zvláště v rozvojových zemích, což se projevuje v neschopnosti vlád a dalších partnerů Agendy Habitat co nejlépe využít a uplatnit zdroje a doporučení Agendy.

27. Dále jsme se usnesli, že přijmeme společná opatření proti mezinárodnímu terorismu, jenž je vážnou překážkou realizace programu Habitat.

28. Uznáváme, že důsledky těchto nedostatků a překážek jsou vážné: poprvé v historii lidstva bude většina ze 6 miliard obyvatel světa žít ve městech. Mnozí lidé pocítili zhoršení, nikoli zlepšení svého životního prostředí. Nedostatky a překážky, s nimiž jsme se setkali během posledních pěti let, zpomalily globální pokrok zaměřený na rozvoj udržitelného osídlení. Je nezbytné, aby v každé zemi byla přijata opatření, která zajistí, aby agenda Habitat byla nyní převedena do politik a do praktické činnosti.

D. Přijímající další opatření

29. Zástupci vlád potvrzují náš závazek překonat překážky, s nimiž jsme se setkali při realizaci programu Habitat, zvláště chudobu, již považujeme za hlavní určující faktor, a upevnit a zajistit národní a mezinárodní zrovnoprávňující životní prostředí, a za účelem plnění tohoto cíle zrychlit naše úsilí o zajištění úplné a účinné realizace programu Habitat. Jsme odhodláni dát nový impuls svému úsilí zlepšit stav osídlení a v tomto dokumentu uvádíme další iniciativy zaměřené na dosažení tohoto cíle. Na počátku nového milénia, vědomi si své odpovědnosti vůči budoucím generacím, se zavazujeme k přiměřenému bydlení pro všechny a k trvale udržitelnému rozvoji lidských sídel v urbanizujícím se světě. Vyzýváme občany ze všech zemí a ze všech sfér života, jakož i mezinárodní společnosti, aby se připojili s obnovenou angažovaností k naší společné vizi spravedlivějšího a vyrovnanějšího světa.

30. Potvrzujeme, že základem společnosti je rodina, jejíž funkce by měla být posílena. Má právo na komplexní ochranu a podporu. V různých kulturních, politických a sociálních systémech existují různé formy rodiny. Sňatky musí být uzavírány se svobodným souhlasem budoucích manželů a muž a žena musí být rovnoprávnými partnery. Musí být respektována práva, pravomoci a povinnosti členů rodiny. Plánování lidských sídel by mělo přihlížet ke konstruktivní roli rodiny v plánování, rozvoji a řízení sídel. Společnost by měla, pokud je to vhodné, usnadnit veškeré nezbytné podmínky integrace, opětovného spojení, zachování, zlepšení a ochrany v rámci přiměřeného bydlení, s přístupem k základním službám a udržitelným zdrojům obživy.³⁾

31. Jsme odhodláni mj. v rámci strategie vymýcení chudoby podporovat sociální a ekonomickou politiku, jejichž cílem je uspokojovat potřeby bydlení rodin a jejich jednotlivých členů, se zvláštním důrazem na péči o děti.⁴⁾

32. Jsme rovněž odhodláni podporovat změny postojů, struktur, politiky, právních předpisů a jiných praktik se vztahem k nerovnosti pohlaví, za účelem odstranění veškerých překážek důstojnosti člověka a rovnoprávnosti v rodině a společnosti a za účelem podpory úplné a rovnoprávné účasti žen a mužů mj. na stanovování, realizaci a dalším rozvoji veřejné politiky a programů.⁵⁾

33. Vyzýváme vlády, Spojené národy a ostatní mezinárodní organizace, aby zvýšily kvalitu a důslednost svého úsilí o vymýcení chudoby a podpory trvale udržitelného rozvoje lidských sídel, zvláště v nejméně rozvinutých zemích. To na druhé straně vyžaduje nejen obnovenou politickou vůli, nýbrž i mobilizaci a alokaci nových a dodatečných zdrojů na národní i mezinárodní úrovni. Požadujeme zvýšení mezinárodní pomoci rozvojovým zemím v jejich úsilí zmírnit chudobu, včetně vytváření rovnoprávného prostředí usnadňujícího integraci rozvojových zemí do světové ekonomiky, zlepšení jejich přístupu na trh, usnadnění toku finančních zdrojů a úplné a účinné realizace veškerých již zahájených iniciativ zaměřených na snižování dluhů.

34. Zdůrazňujeme, že mezinárodní společnosti by mělo zvážit další vhodná opatření, jež by vedla k trvalým řešením zahraničního dluhového zatížení rozvojových zemí.

35. V této souvislosti vyjadřujeme své ocenění rozvinutým zemím, jež se zavázaly k cílovému 0,7 procentnímu podílu ze svého hrubého národního produktu na celkovou oficiální pomoc rozvoje a dosáhly jej, a vyzýváme rozvinuté země, jež tak dosud neučinily, aby zvýšily své úsilí o co nejdřívější dosažení dohodnutého cíle 0,7 procent, a pokud je to dohodnuto, v rámci tohoto cíle určily 0,15 až 0,20 hrubého národního produktu pro nejméně rozvinuté země.

36. Požadujeme na mezinárodním společenství, aby důsledně podporovalo vymýcení chudoby, a vítáme pokračující konzultace generálního tajemníka o vytvoření fondu světové solidarity zaměřeného na vymýcení chudoby, za účelem financování a realizace mj. sociální politiky a programů v rámci programu Habitat řešících problémy vymýcení chudoby a udržitelného rozvoje rozvojových zemí, zvláště nejméně rozvinutých zemích, s přihlédnutím k dobrovolné povaze příspěvků.

37. Usnesli jsme se, že zvýšíme povědomí o problémech lidských sídel a jejich řešení prostřednictvím úplného a otevřeného šíření informací a zavazujeme se, že budeme obnovovat a podporovat politickou vůli na všech úrovních.
38. Rovněž jsme se usnesli, že posílíme chudé a zranitelné, mj. prostřednictvím podpory větší bezpečnosti držby a umožnění lepšího přístupu k informacím a dobrým metodám, včetně povědomí o zákonných právech. Naším cílem je stanovit konkrétní politiku překonávání rostoucí městské chudoby.
39. Dále jsme se usnesli, že posílíme místní samosprávy, nevládní organizace a ostatní partnery programu Habitat, v rámci zákona a v souladu s podmínkami každé země, aby hrály účinnější roli při poskytování bydlení a při trvale udržitelném rozvoji lidských sídel. Toho může být dosaženo prostřednictvím účinné decentralizace odpovědnosti, řízení politiky, rozhodovací pravomoci a dostatečných zdrojů, pokud je to vhodné a možné, včetně pravomoci místních samospráv vybírat poplatky, prostřednictvím účasti a místní demokracie, jakož i prostřednictvím mezinárodní spolupráce a partnerských vztahů. Zvláště by měla být zajištěna účinná role žen v rozhodování místních samospráv, pokud je to nezbytné, prostřednictvím vhodných mechanismů. V souvislosti s tím se zavazujeme, že zintenzívníme svůj dialog, pokud je to možné, mj. prostřednictvím Komise pro lidská sídla, o všech problémech souvisejících s účinnou decentralizací a posílením místních samospráv, na podporu realizace programu Habitat, v souladu s právním rámcem a politikou každé země.
40. Doporučujeme orgánům v metropolitních oblastech, aby vyvinuly příslušné mechanismy a podporovaly, pokud je to vhodné, právní, finanční, správní, plánovací a koordinační nástroje, za účelem dosažení vyrovnanějších, uspořádanějších a funkčnějších měst.
41. Usnesli jsme se, že vybudujeme kapacity a sítě umožňující všem partnerům hrát účinnou roli při rozvoji bydlení a sídel. Řízení urbanizačních procesů vyžaduje silné a odpovědné veřejné instituce schopné poskytovat účinný rámec, ve kterém má každý přístup k základním službám. Budování kapacit musí být zaměřeno mj. na podporu decentralizace a participativních procesů městského managementu. Rovněž se zavazujeme, že posílíme instituce a právní rámce umožňující širokou účast na rozhodování a na realizaci strategií, politik a programů osídlení.
42. Uznáváme, oceňujeme a podporujeme dobrovolnou práci a práci obecních organizací. Dobrovolná práce má důležitý podíl na rozvoji osídlení, protože napomáhá budování silných, soudržných obcí, jakož i rozvoji pocitu sociální solidarity, vznikajícím během procesu vytváření významných ekonomických výstupů.
43. Zavázali jsme se ke zlepšování kapacit prevence, připravenosti, zmírňování rozporů a zpětné vazby, s přispěním národních a mezinárodních sítí spolupráce, za účelem snížení zranitelnosti osídlení vůči přírodním a umělým katastrofám a za účelem realizace účinných programů obnovy postižených lidských sídel po katastrofách, jejichž cílem je mj. uspokojení okamžitých potřeb, snížení rizik budoucích katastrof a zpřístupnění zrekonstruovaných osídlených míst všem.
44. Zavazujeme se k cíli rovnoprávnosti pohlaví při rozvoji osídlení a usnesli jsme se, že budeme podporovat rovnoprávnost pohlaví a zrovnoprávnění žen jako skutečně udržitelného a účinného způsobu boje proti chudobě a podpory rozvoje osídlení. Dále se zavazujeme, že stanovíme a posílíme politiku a metody podporující úplnou a rovnoprávnou účast žen na plánování osídlení a rozhodování v této oblasti.
45. Rovněž se zavazujeme, že upevníme existující finanční mechanismy a identifikujeme a vyvineme vhodné inovativní koncepce financování bydlení a rozvoje osídlení na všech úrovních. Dále jsme se usnesli, že budeme i nadále provádět legislativní a správní reformy umožňující ženám úplný a rovnoprávný přístup k ekonomickým zdrojům, včetně práva na dědictví a vlastnictví půdy a jiných nemovitostí, na úvěr, přírodní zdroje a vhodné technologie, jakož i zajištění jejich práva bezpečné držby a uzavírání smluv. Usnesli jsme se, že budeme podporovat zvýšený a rovnoprávný přístup všech lidí k otevřenému, účinnému, efektivnímu a přiměřenému financování bydlení, za účelem podpory úsporných mechanismů v neformálním sektoru, pokud je to vhodné, a upevnění regulačních a právních rámců a kapacity finančního řízení na všech vhodných úrovních.
46. Usnesli jsme se, že budeme podporovat zlepšení situace slamů a regulaci squatterských sídel, v souladu s právním rámcem každé země. Zvláště opět zdůrazňujeme cíl iniciativy Města bez slamů, za účelem podstatného zlepšení života minimálně 100 miliónů obyvatel slamů do roku 2020.

47. Potvrzujeme, že v zájmu zajištění přijatelného bydlení pro chudé je nezbytné podporovat spolupráci mezi zeměmi za účelem popularizace používání přiměřeně levných a udržitelných stavebních materiálů a vhodné technologie pro výstavbu přiměřeně levných domů a služeb dosažitelných pro chudé, zvláště ve slamech a v neplánovaných osadách.

48. Usnesli jsme se, že zintenzivníme úsilí zaměřené na zahrnutí zemí s transformujícími se ekonomikami do systému multilaterální spolupráce na udržitelném rozvoji osídlení. Budeme rozvíjet podporu pro tyto země, za účelem stanovení přiměřené úrovně decentralizace při řízení rozvoje městských a venkovských sídel. Znovu zdůrazňujeme svůj závazek, že do tohoto úsilí zapojíme finanční instituce Spojených národů, mezinárodní a národní nadace, soukromý sektor a ostatní partnery programu Habitat.

49. S uspokojením konstatujeme pokračující formulaci politiky bydlení v mnoha zemích. Usnesli jsme se, že podnikneme legislativní a správní reformy nezbytné pro podporu úsilí občanů, jednotlivců i kolektivů, zaměřeného na zajišťování přiměřeného bydlení, aplikaci proaktivního plánování nabídky území, podporu účinného fungování trhu s půdou a administrativy, odstranění právních a sociálních překážek rovného a rovnoprávného přístupu k půdě, a zajištění ochrany rovných práv žen a mužů na vlastnictví pozemků a nemovitostí, v souladu s příslušnými právními předpisy. Při realizaci shora uvedeného uznáváme potřebu silné podpory přijatelného bydlení a základních služeb pro bezdomovce, prevence násilného vystěhovávání, jež odporuje právním předpisům, a usnadnění přístupu všech lidí, zvláště chudých a zranitelných skupin, k informacím o legislativě týkající se bydlení, včetně jakýchkoli zákonných práv, a v případě porušení těchto právních předpisů k nápravným opatřením. V souvislosti s tím s uspokojením konstatujeme a podporujeme počáteční koncepci a aktivity Globální kampaně za bezpečnou držbu.

50. Považujeme realizaci Agendy Habitat za nedílnou součást celkového boje za vymýcení chudoby. Realizace Agendy Habitat a zachování udržitelného rozvoje jsou úzce spojeny a vzájemně na sobě závisejí, přičemž klíčovým faktorem udržitelného rozvoje je rozvoj osídlení. Světový summit o udržitelném rozvoji, jenž se bude konat v roce 2002 v Johannesburgu, poskytuje dobrou příležitost k dalšímu rozvíjení a intenzifikaci tohoto vztahu.

51. Usnesli jsme se, že zvýšíme své úsilí zaměřené na zajištění transparentního, odpovědného, spravedlivého, efektivního a účinného řízení měst a ostatních sídel. Uznáváme, že dobré řízení v rámci každé země i na mezinárodní úrovni je nezbytné pro řešení problému městské chudoby, jakož i problému zhoršování životního prostředí a využívání potenciálních možností nabízených globalizací. Města potřebují konkrétní koncepce a metodologie zlepšení řízení, plánování a strategického jednání, zaměřené na snížení městské chudoby a sociálního vyloučení, zlepšení ekonomického a sociálního statutu všech občanů a udržitelnou ochranu životního prostředí. V souvislosti s tím konstatujeme důležitost podpory udržitelného způsobu obživy prostřednictvím vzdělávání a školení, zvláště pro chudé a zranitelné skupiny.

52. Pandemie HIV/AIDS se rozšířila mnohem rychleji a mnohem dramatičtěji, než se předpokládalo v Istanbulu. Usnesli jsme se, že zintenzivníme úsilí na mezinárodní a národní úrovni zaměřené na boj proti HIV/AIDS, a zvláště, že stanovíme a realizujeme příslušnou politiku a opatření za účelem řešení dopadu HIV/AIDS na lidská sídla. Uznáváme problém dostupnosti finančních zdrojů na bydlení pro oběti HIV/AIDS a potřebu řešení bydlení obětí HIV/AIDS, zvláště sirotků a nevyčísleně nemocných.

53. Usnesli jsme se, že zintenzivníme úsilí zaměřené na zvýšení role mládeže a občanské společnosti a zvýšení spolupráce s poslanci při rozvoji osídlení.

54. Rovněž jsme se usnesli, že budeme podporovat rozhodnější opatření zaměřená proti městské zločinnosti a násilí, zvláště násilí vůči ženám, dětem a starším lidem, prostřednictvím koordinované reakce na všech úrovních, v souladu s vhodnými integrovanými akčními plány prevence zločinnosti. Tyto plány by mohly zahrnovat diagnostický přehled trestných činů, identifikaci všech relevantních činitelů v oblasti prevence zločinnosti a boje proti zločinnosti, vytvoření konzultačních mechanismů za účelem zpracování soudržné strategie a možných řešení těchto problémů.

55. Dále jsme se usnesli, že budeme vážně řešit problémy, jež pro osídlená místa představují války, konflikty, uprchlíci a umělé katastrofy, a zavazujeme se, že prostřednictvím mechanismů zvýšené mezinárodní spolupráce budeme podporovat země postižené konflikty a katastrofami, se zvláštním důrazem na poskytování bydlení a ostatních základních služeb, zvláště zranitelným skupinám, uprchlíkům a vysídleným osobám, jakož i usnadňovat obnovu bezpečnosti držby a majetkových práv.

56. Usnesli jsme se, že přijmeme další účinná opatření za účelem odstranění překážek úplné realizace programu Habitat, jakož i překážek realizace práv lidí žijících pod koloniální a zahraniční nadvládou, jež jsou nesrovnatelné s důstojností a hodnotou člověka a proti nimž je třeba bojovat a odstranit je.

57. Rovněž jsme se usnesli, že rozšíříme a zvýšíme ochranu civilistů v souladu s mezinárodním humanitárním právem, zvláště Ženevskou úmluvou o ochraně civilistů v době války ze dne 12. srpna 1949, včetně článku 49 této úmluvy.

58. Usnesli jsme se, že posílíme mezinárodní spolupráci, včetně sdílení nákladů a koordinace humanitární pomoci zemím, jež poskytují útočiště uprchlíkům, a budeme pomáhat všem uprchlíkům a vysídleným osobám při dobrovolném, bezpečném a důstojném návratu do jejich domovů a jejich hladké reintegraci do jejich společnosti.

59. Usnesli jsme se, že budeme podporovat přístup k bezpečné pitné vodě pro všechny a usnadníme poskytování základní infrastruktury a městských služeb, včetně přiměřené kanalizace, hospodaření s odpadem a udržitelné integrované dopravy přístupné všem, včetně zdravotně postižených lidí. Za tímto účelem musíme podporovat transparentní a odpovědné řízení veřejných služeb, jakož i partnerské vztahy se soukromým sektorem a neziskovými organizacemi, za účelem poskytování těchto služeb.

60. Zavazujeme se, že zintenzivníme své úsilí zaměřené na zlepšování udržitelného plánování životního prostředí a řídicích metod a podporu udržitelných vzorců výroby a spotřeby v sídlech všech zemí, zvláště zemí industrializovaných. Na všech úrovních by měly být systematictěji přijímány integrované koncepce řešící sociální, ekonomické a ekologické problémy. Důležitými stimuly tohoto procesu jsou iniciativy Agenda 21 včetně místní Agendy 21.

61. Znovu zdůrazňujeme potřebu integrovat proces místního programu Agenda 21, o kterém jsme se zmínili shora, do globálního akčního plánu realizace programu Habitat. Měly by být harmonizovány cíle, politika a strategie obou programů, za účelem podpory udržitelného plánování a řízení měst.

62. Rovněž znovu zdůrazňujeme, že vlády, místní samosprávy a ostatní partneři programu Habitat by měli pravidelně monitorovat a hodnotit své vlastní výkony. Vlády na všech úrovních by při realizaci programu Habitat měly identifikovat a šířit nejlepší metody a aplikovat ukazatele rozvoje bydlení a osídlení. Za tímto účelem musíme posílit kapacitu partnerů programu Habitat, pro zpracovávání a analýzy informací, jakož i vzájemnou komunikaci.

63. Dalším cílem je převést nejlepší metody do politiky a dovolit jejich reprodukci. V tomto ohledu by mezinárodní společenství mělo zajistit efektivní formátování a šíření osvědčených nejlepších metod a politik.

64. Uznáváme, že lidé žijící v chudobě jsou ve skutečnosti bohatí schopnostmi inovace. Poznali jsme důležitost mikroúvěru v rámci boje proti chudobě a za zlepšování lidských sídel, a po historii úspěchu v některých zemích v této oblasti doporučujeme vládám, v souladu s jejich právním rámcem, a národním i mezinárodním institucím, aby upevňovaly institucionální rámce, prostřednictvím kterých je možné poskytovat mikroúvěr lidem žijícím v chudobě, zvláště ženám, bez zajištění.

65. Znovu zdůrazňujeme, že mezinárodní spolupráce nabývá většího významu a důležitosti s ohledem na nedávné vývojové trendy směrem ke zvýšené globalizaci a vzájemné závislosti světové ekonomiky. Existuje potřeba politické vůle všech států a konkrétních opatření na mezinárodní úrovni i mezi městy, zaměřených na stimulaci, podporu a upevňování existujících a inovativních forem spolupráce a partnerství, koordinace na všech úrovních a zvýšených investic ze všech zdrojů, včetně soukromého sektoru, za účelem jejich účinného podílu na zlepšování podmínek bydlení, zvláště v rozvojových zemích. V tomto ohledu jsme se rovněž usnesli, že budeme věnovat zvláštní pozornost městům a dalším sídlům v kritických přírodních podmínkách, jako jsou suché a polosuché oblasti, s cílem poskytovat jim pomoc a podporovat jejich rozvoj.

66. Komise poskytuje právní jistotu vlastnictví, podporuje udržitelný rozvoj sídel ve všech zemích a včasnou publikaci všech zpráv, které podporují prezentaci nejlepších metod, politiku vyrovnávání a přípravu legislativy a akčních plánů. Cílem je prezentace vzorových měst, která příkladným způsobem uplatňují principy výše uvedených globálních kampaní, další rozvoj diskusí o standardech (normách) bydlení, operativní akce týkající se hlavních problémů rozvoje sídel. Děje se tak publikací globálně významných, stěžejních zpráv. Rovněž podporujeme vytvoření systému pověřených managerů Agendy Habitat, jehož cílem je lépe monitorovat v vzájemně posilovat akce přijímané mezinárodními agenturami na podporu realizace programu Habitat.

67. Potvrzujeme svůj závazek mezinárodní spolupráce jako nezbytné součásti realizace Istanbulské deklarace a programu Habitat. V tomto ohledu vyzýváme generálního tajemníka, aby na padesátém šestém zasedání Valného shromáždění předložil zprávu o možnostech přezkoumání a posílení mandátu a statutu Komise pro lidská sídla a statutu, role a funkce Střediska OSN pro lidská sídla (Habitat), v souladu s příslušnými usneseními Valného shromáždění a Hospodářské a sociální rady a rozhodnutími Konference Habitat II.⁷⁾

68. Zavazujeme se, že budeme pravidelně přezkoumávat další realizaci programu Habitat, s cílem hodnocení pokroku a zvažování nových iniciativ.

1) *Zpráva konference Spojených národů o osídlení (Habitat II), Istanbul, 3.-14. červen 1996 (publikace Spojených národů, prodejní číslo E.97.IV.6), kap. I. usnesení 1, příloha II, par. 25.)*

2) *Tyto zprávy byly předloženy na zvláštním zasedání jako informační dokumenty.*

3) *Ibid., par. 31.*

4) *Ibid., par. 40(k).*

5) *Ibid., par. 119(e).*

7) *Usnesení Valného shromáždění č. 51/177 ze dne 16. prosince 1996 a č. 53/242 ze dne 28. července 1999, dohodnuté závěry Hospodářské a sociální rady.*